

No era mai a casa

ALBERT JANÉ

Una proposició com *No era mai a casa* admet, amb l'adjunció o l'absència del pronom adverbial *hi* i d'una coma, quatre proposicions diferents equivalents, l'ús concret de cada una de les quals ha de venir determinat pel context, és a dir, per la situació en què escauria de recórrer-hi.

- (1) No hi era mai.
- (2) A casa no hi era mai.
- (3) A casa, no hi era mai(!)
- (4) A casa, no era mai(!)

En la proposició (1) tenim el cas tan habitual en què un complement del verb, en aquest exemple un complement circumstancial de lloc, ha estat esmentat abans i, no essent preceptiu de sobreentendre'l, el representem per mitjà del pronom feble corresponent.

En l'exemple següent (2), el complement circumstancial de lloc va davant el verb, actua com un complement emmarcador i, contra el que força sovint es diu, encara que aquest complement no vagi seguit d'una coma, alguns verbs, com és ara *ésser*, o bé com *cabre*, exigeixen l'adjunció del pronom que representa aquell complement, sense que això s'hagi de considerar que constitueix un pleonasma o duplicació. Entenem, per tant, que cal considerar no admissible, si es vol, agramatical, una proposició com **A casa no era mai*.

Les dues darreres proposicions (3) i (4) són emfàtiques, amb el complement dislocat. En (3), amb aquest complement representat pel pronom, es focalitza el verb, que té, per tant, un valor clarament remàtic. És el que contestaríem a qui ens informés que on es pot trobar usualment la persona de qui parlem és a casa (és a dir, a casa seva). En canvi, en (4), sense el pronom de represa, es focalitza el complement, que és ara el que té el valor remàtic. És el que diríem quan en una conversa es comentés que la persona en qüestió era fàcil de trobar al bar, al club o a l'ateneu. Comparem aquestes dues proposicions amb les següents:

- (5) A Barcelona, hi treballa(!)
- (6) A Barcelona, treballa(!)

En (5), amb la focalització del verb, indiquem que la persona en qüestió no viu a Barcelona sinó que hi treballa. En (6), en canvi, amb la focalització del complement,

posem en relleu que no és Martorell ni a Sant Cugat, on treballa aquesta persona, sinó a Barcelona.

Aquestes proposicions dislocades es diferencien, en la llengua parlada, perquè l'element remàtic es pronuncia amb un èmfasi molt superior a l'element temàtic. És a dir, s'emfatitza el verb en (3) i (5), i el complement en (4) i (6). I les hem fet seguir d'un signe d'admiració entre parèntesis perquè entenem que correspon a l'autor de fixar la càrrega emfàtica que desitja donar a cada una de les seves afirmacions. En tot cas, aquest signe d'admiració escau més a (4) i (6), en què la focalització és molt contundent, que no pas a (3) i (5), en què té un caràcter més persuasiu. ♦

**pronoms
febles**

posa'ls